

Nazarenismul

— Istoria și ființa lui —
de Dr. Vladimir Dimitrievici

(Traducere)

„Eu în convingerea mea în ce privește botezul nu am putut să me joc cu taina această. Deci în punctul acesta m'am pronunțat în contra comunei întregi, și mulți au și fost conțeleși (?!), că eu pot boteza precis după agenda cea noauă, după care (destul de curios) nu se întreabă copilul, ci nașii. Sub condițiunea aceasta în cursul acestui timp am botezat trei copii peste tot. Unii (?) d'între ei nu au fost îndestuliți, căci li se părea, că în aceasta ved distrugerea instituțiilor lor și toate aceste le-a raportat lui Hofmann în Kornthal. Însă el în loc să se amestece și să decidă, n'a scris nici un cuvânt, ci a așteptat în liniște până când ne-am dus la dânsul să-l rugăm cu supunere, ca să fiu întărit de predicator și de administrator sufletească stabil în Wilhelmsdorf. Dar cât ne-a fost de mare mirarea, când s'a pus pe Wilhelmsdorfenii mei dojenindu-i, o ca pe niște copi, pentru-că m'au lăsat să administrez sfintele taine fără permisiune din partea guvernului și că m'au îndrumat să instruez în credință și copiii adulți, ceea-ce va aduce amendă pe comună“.²⁶

Fröhlich n'avea ce să facă. Nici nu s'a mai reîntors la Wilhelmsdorf, ci se duce de la Strassburg la Tuttlingen, unde petrece 8 zile ținând adunări când cu bărbații, când cu femeile, cu tinerii și cu fetele; pentru-că aci fie-care grupă avea adunare separată. De aci s'a dus acasă la Brugg.

Deci el pentru a doaua oară este aruncat în miserie, a rămas singur și putea să se căiască de greșelile și de păcatele sale. Dar în el nu se ivește pocăința. Sufletul lui se cuprinde de o lentă desperare, care îi dictează în peană următoarele cuvinte:²⁷ „Și așa acum eu viețuiesc cu Domnul liniștit și în singurătate și-mi este dorul să rămân tot mai ascuns și necunoscut, deși acum e pentru mine timpul, să propag cuvintele de aur ale Apostolilor: „Deprinde-te în evlavie“.²⁸ Uniunea cu Cristos e mângâierea mea și pacea lui Dumnezeu e partea mea, iar cuvântul lui e hrana mea, care e netrecătoare și rămâne pentru viața de veci. Pe lângă aceasta sunt gata și aștept dacă Domnul me va pune iar pe vre-un teren de activitate (?). Eu am esperiat deja odată, că e bine a aștepta și a suferi, căci eu iată stau în mâinile Domnului, așa, că fără voia lui nici un fir de păr nu-mi poate cădea din cap. În tot cazul aceste zile sunt totodată zile de cercare și de experiență, fără de cari nu s'ar putea descoperi ce are cineva în inimă... Cel-ce se sprijinesce pe cercare, acela se întărește în frica lui Dumnezeu. Învingerea fie-cărei cercări e o noauă roadă a credinței. Diavolul a cercat pe Cristos provocându-l să prefacă petrite în pâni, însă Domnul nostru a fost gata mai de grabă să moară de foame (?!) decât să fie făcut ceva în coantra voinței Tatălui său. Roadă unei astfel de procedere a fost, că la timpul seu cu o mână de pâne (mit einer Hand voll) a putut să hrănească mii

de oameni. Din acestea învățăm, că omul, dacă pe timpul ispitei rămâne liniștit, poate să și fomezze (!); la timpul seu va fi multora spre mântuire. (?).“

Se pare, că epistoala aceasta a fost cea din urmă, ce a scris-o vechilor sei prieteni și amici din zilele petrecute în școală. Într'un protocol, care ne arată mai departe căile vieții lui Fröhlich, nu mai aflăm titlul: „Liebe Freunde“, nici subscrierea „Euer Hilarius“.

De aci încolo nu mai dăm decât de epistoale scrise la persoane până aci de tot necunoscute și câte-va epistoale scrise aderenților sei de apoi. Căci trebuie să știm, că acesta e timpul, când el o rupe cu totul cu trecutul seu, și să ia orbis la luptă cu prezentul. *El dela reîntoarcerea sa din Wilhelmsdorf nici nu mai e baptist secret.*

În tot cazul n'a putut să supoarte până la extreme „foamea în încercare“ și s'a grăbit să fie multora spre mântuire“. Calea sa șovăitoare de până aci acum se îndreaptă așa, că o poți vedea dela început până la sfârșit: Fröhlich dela 32 de ani încolo e baptist și propagă deschis principiile baptiste și e cu toate puterile sale în serviciul lui. *El deci acum e în perioda a 4-a, ultima periodă a vieții sale, aceea periodă în care i-a succes, să arunce vederile sale chiar departe în Ungaria.*

În luna lui Aprile 1831. el se arată în Laitvil, adună împrejurul seu tiner și bătrân, le vorbește despre pocăință, despre minunile renașterii, despre greșelile și scăderile instituțiilor bisericesti esistente, despre botez și despre cuminecătura, dar mai virtos despre apostasia „preoției de stat“ și îi provoacă, să nu mai întârzie nici un moment, ci să grăbească, să se renaască cât mai de grabe. Și în adevăr, precum el însuș o spune, deja în curs de 8 zile mulți doreau „să-i boteze (adecă să-i cufunde sub apă după maniera baptistă) și în scurt timp el întemeiază aci prima sa „sfântă comună“ (Die heilige Gemeinde), care deja dela Floriile aceluiaș an se constitue din 38 de membri. În aceeaș zi și primesc pentru prima dată euharistia „ca renăscuți“ (als Wiedergeborene). Însă din altă parte mulți strigau după el, că s-a lăpădat de Christos, că are în sine pe satana etc. îl arată stăpânirii, și aceste îndată îl alungă la Argau, cu porunca, că acolo să fie pe pace.

Dar de unde baptistul fanatic să fie pe pace și să se pocăiască! El și aci încearcă a seduce pe câțiva; însă toți îl desprețuesc urit și se feresc de el ca de rîie.

De aci mai adeseori scrie credincioșilor din Laitwill și-i îndeamnă să nu cedeze nici de frica goanelor nici de batjocura, ce-o vor suferi — căci în ei e Sf. Duch, cu ei e Christos.

Între aceste face cunoștința unui individ oare-care cu numele Bost, predicatorul „misiunii continentale“ londrine de atunci, și acest individ esoperează, ca societatea aceea să-l primească și pre dânsul de misionariul seu. Dar înainte de a i-se fi trimis întărirea, Fröhlich a trebuit să producă: a) Raport despre viața sa anterioară, despre activitatea sa de până aci în biserica lui Christos, și așa s'a făcut amintitul „Fragment din viața sa“; de care până acum în multe cazuri ne-am folosit. b) re-

spuns la 6 întrebări puse lui. Iată cele 6 întrebări și răspunsul:²⁹

Întrebarea 1-a: „Cum înțelegi DTa porunca aceea a D-lui nostru, că noi trebuie să propoveduim evanghelia la toată suflarea? Fröhlich la aceasta răspunde cu argumente din Sf. Scriptură (citatele le scoate din originalul grecesc), că prin aceasta Christos a voit să spună apostolilor, că cuvântul său să-l binevestească și păgânilor nu numai evreilor, căci Dumnezeu nu este numai Dumnezeuul evreilor ci și al păgânilor (Rom. 3, 29).

²⁶ Cel-ce s'ar ocupa mai pe larg cu instruirea sufletelor în Kornthal și în Wilhelmsdorf și cu caracterul firm a lui Hoffmann, ar ajunge ușor la convingerea, că tot ceea-ce ne spune Fröhlich la finea acestei epistoale e numai cauză neînsemnată, pentru-care el a fost dimis din Wilhelmsdorf. Causa principală, ceea-ce Fröhlich retace a fost fără îndoială aceea, că el a început să boteze în contra instituțiilor lor.

²⁷ Epistoala din 13 Iunie 1831.

²⁸ Timotei 4, 7.

²⁹ „Kurze Darlegung meiner Überzeugung, als Beantwortung von sechs Fragen an die neue englische Continental-Gesellschaft.“ — Manuscript de 14 pagini scrise foarte mărunțel; Brugg, 12. Mai 1832.

(Urmare)

Europa Sudică

Lecție din Geografie pentru clasa V. de Petru Buzera

(Urmare)

III) Ce ne oferă o vizită făcută în Constantinopol?

1. Constantinopolul are o poziție foarte frumoasă. Privindu-l de pe mare, ne oferă o priveliște măreață, admirabilă. În planul dinți, pe limba de pământ care ajunge până la Bosfor, se ridică *Serailul (Serail)*, palatul sultanului, ce constă din o mulțime de edificii și grădini umbroase. Dindărătul lor se vede o masă puternică de case, între care se ridică în înălțime multe (500) biserici (geamii și moșee) cu cupole pompoase și cu turnuri subțiri. În vârful aurit al fiecăruia turu scilipește și lucește în razele soarelui semiluna simbolul religiei mahomedane. Termul întreg al Bosforului, cât poți vedea cu ochii, e acoperit cu vile și palate, printre care se ridică portocali și pini cu tulpina lor goală și cu coroană stufoasă (desemn!) Marea e de o culoare verde pompoasă și pe ea mișună barce mai mari și mai mici. Vapoare cu hornuri funinginoase, luntri cu vântrele (pânze) albe și fluturătoare vin și se duc, printre ele se repezesc ca săgeata numeroase caicuri (caic = luntre ușoară turcească, țugueată la ambele capete¹⁴). În deosebi e multă mișcare pe *Cornul de aur*, portul Constantinopolului.

2. Constantinopolul posedă o mulțime de edificii demne de văzut. De acestea se ține, afară de *Serail*, moșeea *Aia Sofia*, cea mai renumită și mai veche dintre toate moșeele Constantinopolului, despre care Turcii zic că e cea mai măreață și mai mare zidire a lumii. Biserica *Aia Sofia* a fost zidită de împăratul Iustinian și în decurs de

multe veacuri a servit Creștinilor ca loc pentru serviciul divin. În mai multe rânduri a fost stricat acest edificiu măreț de foc și cutremure de pământ, însă earăși a fost renovat, folosindu-se tot materialul vechi, și tot a rămas în pompa sa cea veche. Și azi se mai pot vedea în această moșee coloane (stâlpi) care odinioară au fost razimul bisericilor păgâne. Dela cucerirea Constantinopolului prin Turci (1453) nu mai resună cântări creștine de laudă în lăuntru ei. Mohamed II, cuceritorul Constantinopolului, în ziua cuceririi a sărit cu calul său pe altarul bisericii, și a rupt de acolo cu mâna sa proprie Crucea, simbolul creștinizmului, strigând: „Numai un Dumnezeu este și Mohamed profetul său“. În ziua aceea a dispărut și crucea care împodobește cupola bisericii. Locul ei l-a ocupat o semilună uriașă. — Moșeea *Aia Sofia*, ca și celelalte moșee, are o mulțime de *minarete*, adică turnuri, care samănă cu o coloană înaltă și subțire și nu poartă clopote. Clopotele sunt înlocuite prin un *muezzin*, un om care strigă pe mohamedani la rugăciune de 5 ori pe zi.

3. În Constantinopol aflăm case mărețe de comerț. Ca să le putem cunoaște acestea, n'avem decât să cercetăm un „bazar“. Fiecare bazar e un oraș în miniatură și posedă o mulțime de strade și trecători, unde aflăm prăvălie lângă prăvălie. Într'un astfel de bazar putem vedea mii și mii de lucruri. Aci sunt scoase spre vânzare mărgăritare, petrii prețioase și giuvaere de mare preț, inele, lanțe, brățete și broșe. Aci poate omul să-și cumpere postavuri (bucăți de pânză) de mătăasă fină albă, covoare prețioase și șaluri lucrate foarte frumos. Aci se pot căpăta pantofi fermăcători de frumoși brodați cu aur. Aci ni se îmbie și oleu de trandafir (parfum), săculețe cu moschus și mătăni făcute din lemn mirositor ori din chiblibar. Și arme se pot căpăta destule și diferite. Aci aflăm pumnale a căror mâner și teacă e împodobită cu petrii scumpe, săbii din cel mai fin oțel, arme cu cele mai artificioase împodobiri. Vanzătorii sunt în cea mai mare parte Turci venerabili cu barbe lungi. Ei șed ghemuiți, cu picioarele încolăcite, în prăvăliile lor și așteaptă cumpărători.

4. Constantinopolul are o viață de stradă ciudată (particulară). Se deosebește în multe privințe de cea de pe la noi. Dacă mergem pe o stradă populată, vedem la tot pașul ceva neobișnuit. Ici șede într'un colț de stradă o droaie de copii cu picioarele încolăcite. Ei cetesc cu voce tare în *Coran*, Biblia Mohamedanilor. În mijloc — ca învățător — șede un Turc bătrân, cu barba lungă, sură. El fumează din pipă (lulea) și ascultă cu atențiune, și din când în când lasă cămășul să joace peste capetele și spatele celor ce cetesc rău. Tocmai alături e o hărbirărie. Aceasta e deschisă spre stradă, așa, că se poate vedea în lăuntru cum tund și rad. Încoțul de stradă următor vedem șezând un scriitor. În mână are un pachet de hârtii și în cingătoare un toc mare de metal cu condee. El așteaptă oameni, care-i cer ajutorul la

¹⁴ Peste Bosfor dela Constantinopol se vede cetatea *Scutari* (100,000L.) în vechime *Chalcedon*.

scrierea de epistole, rugări, sau chiar la facerea poeziilor. Mai departe întâlnim în tot locul erainici (strigători în public, pristavi). Unii ofer spre cumpărare plăcinte (turte), alții nuci ori smochine ori înghețată ori călea ori curmale, și fiecare se silește să strige așa de tare, încât să întreaacă strigătul tuturor. În viața de stradă a Constantinopolului joacă o rolă însemnată și hamalii. Fiindcă stradele Constantinopolului în cea mai mare parte sunt înguste și strâmbe, și — pentru că rari sunt cele pardosite — în timp de ploaie sunt pline de mocirle mari și puturoase și afară de aceea sunt și răpoase, de aceea la transportul marfelor trăsurile nu se prea pot folosi. Transportul marfelor se întâmplă aci mai mult prin oameni, prin hamalii. Aceștia duc povara mai mult în spate. Cu partea superioară a corpului plecată, poartă ei lazi de o mărime considerabilă. De multe ori povara ajunge peste cap. Atunci e cu neputință pentru hamal să vadă înaintea sa și să se dea în laturi. El strigă de sub povara sa numai *varda!* și toți cei ce nu voesc să vină în atingere cu lazile și poverile din spatele hamalului, se grăbesc să sară în laturi. — Și călugări turcești, numiți *derviși*, apar pe stradă. Caftanul lor lung (haină lungă cu mâneci) fălăie fără a fi legat cu cingătoare în jurul coapselor, și are o culoare brună deschisă sau albă sau verde. Pe cap au dervișii o pălărie de lână moale (pâslă) albă. Această pălărie are o înălțime ca de 30 cm. și forma unui con turtit (desemn¹). — Apoi *turcoaticile* — Acestea sunt așa de învaluite în haine, încât numai ochii negri și nasul areat se pot cunoaște. De regulă umblă ele încet tot câte două, mai totdeauna urmate de câte o sclavă neagră. Numai femeile din clasele inferioare ale poporului umblă singure. — În sfârșit să aruncăm o privire și asupra *cânilor de pe stradă* (de o culoare gălbuie-brună), care aleargă cu duzina pe strade fără stăpâni și petrec în deosebi în jurul măcelăriilor și ospătărilor. Cu lăcomie resculesc ei în grămezile de fărîmături, ori zac lungiți la soare în mijlocul stradelor. Oamenii care umblă pe picioare, călăreții și animalele cu povară li încunjură cu îngrijire. Noaptea conturbă aceste dobitoace liniștea prin urletul și lătratul lor.

Aprofundare materială

a. Consună interiorul orașului cu exteriorul lui? — Nu; căci am văzut, că stradele în cea mai mare parte sunt strâmte și murdare, și mulțime de câni fără stăpâni umblă încoace și incoalea.

b. Cum va fi întocmită o moșee în lăuntru? De comun foarte simplu. Bânci sau scaune nu se află. Padimentul e acoperit cu rogojină și covoare, pe care cad pe fața lor cei ce se roagă. Păreții moșeei sunt împodobii numai cu ziceri sentințe din Coran, pentru că Mohamedanii lapăda ornamentele cu icoane.

c. Cum va fi într-o casă turcească de locuit? Casele celor mai mulți Turci sunt pe dinafară simple și sărăcăcioase. Ele au păreți goi și ferestri

mici cu gratii (zăbrele). Dăsupra ușii de regulă e făcut un balcon mic. Interiorul casei — la Turcii în stare bună — are un aspect atrăgător. Curtea e îngrădită, pardosită cu covoare. În mijlocul curții e o fântăuă săritoare umbrată de tufiș des. În parterul casei locuiesc de rând servitorii. Niște trepte de lemn conduc în etaj, care se împarte în 2 părți, una destinată bărbaților, alta femeilor și copiilor. Partea aceasta a doaua se numește *harem*. Încăperile (camerele, apartamentele) caselor turcești sunt spațioase, dar nu înalte. Păreții au o singură culoare. Dăsupra ușii fiecărei odăi e scris un vers (zicere) din Coran.

Reasumare și reproducere pe baza titlurilor:

Orașul Constantinopol

1. Poziția orașului.
2. Moșeele în oraș.
3. Bazarele.
4. Viața de pe strade.
5. Casele de locuit și aranjamentul lor.

3. Orașul Atena

Jinta: Astăzi vom învăța să cunoaștem mai de aproape capitala înfloritoare a Greciei, unde aflăm o mulțime de ruine de însemnatate istorică.

I) Unde se află Atena?

Harta ne spune: Atena se află în Grecia de mijloc. Noi o aflăm pe peninzula ce se întinde în direcție sud-estică în Marea Egeică, și anume se întinde orașul în apropierea sinului *Saronic* într-o câmpie mică. — Așadar Atena nu zace lângă mare, totuș ea are un port cu numele *Pireus*, care e împreunat cu Atena prin o cale ferată.

II. Ce ruine însemnate aflăm noi în Atena.

Cel mai însemnat loc este *Acropolis*¹-ul, cetățuea Atenei. Ea se înalță pe un deal stâncos, de care numai dintr-o parte (de către Vest) te poți apropia. Trepte de marmoră albă, mari și late, conduc spre înălțime. La capătul acestor trepte se ridică *Propyläele*, intrarea (porticul) boltită, bogată în coloane a fortareței. După ce am parcurs porticul, ajungem la ruinele *Partenon*-ului. Acesta încă a fost zidit din marmoră albă și împodobit cu admirabile și pompoase opere de sculptură. *Partenon*-ul a fost cel mai pompos și mai mare templu al vechimii. În lăuntru lui se afla statua de 11 m. înaltă sculptată din fildes și aur a zeiței *Athene*. Câtă splendoare (măreție) a fost aici, când veneau procesiunile la *Acropolis* să aducă jertfe și daruri! Acum însă numai unele colonne și bucăți de marmoră singuratică se mai văd din mărirea de odinioară, dar și de pe acestea putem cunoaște câtă splendoare și frumusețe e îngropată aci în pulbere! *Acropolis*-ul — înaintea cu 2 mii de ani — formă centrul strălucitei Atene care era plin de templele zeilor, de altare și de obiecte de artă. Așa d. e. se ridică la Sud *Teatrul lui Dionysos*, unde la sărbătoarea acestui zeu poporul

¹ Lehmann, Geogr. Charakterbilder. Nr. 18. Akropolis.

și petrecea privind reprezentații de comedii și întreceri de cântări. În apropiere-i se afla templul uriaș al lui Zeus (cf. mai sus). Mai departe la Vest pe o colină mai mică se află *Areopagul*, unde rezidă judecătoria cea mai înaltă și judecă în procese criminale, supravegheă asupra religiei, disciplinei și moravurilor. Din Areopag n'au ramas decât numai unele locuri de șezut și firide (înfundături într'un zid, spre a pune ceva) săpate în stâncă,

Aprofundare materială.

De această descriere scurtă a Acropolis-ului se pot încopcia unele momente istorice. Aceasta se face pe baza întrebărilor:

a) Cine au fost aceia, care au creat odinioară aceste zidiri pompoase? — În legătură cu această întrebare se prezintă elevilor o schiță despre vitejia Grecilor (rezboaiele persice; — lupta la Termopile), despre simplitatea Grecilor (Sparta!), despre artele lor (strugurii lui Zeuxis și perdeaua lui Pharhasios), despre înțelepciunea (filozofia) Grecilor (Solon și Cres; — Socrates).
b) După ce Grecii și-au ajuns culmea măririi, vitejia și iubirea de patrie, stricteta și curătenia moravurilor precum și venerația zeilor celor vechi (jăfuirea templului din Delfi!) au început să scadă; atunci Grecii, cari odinioară s'au purtat atât de vitejește în rezboaiele perzice, au ajuns sub stăpânirea altui popor viteaz, sub stăpânirea Romanilor (jăfuirea Corintului!) — Potopul migrațiunii popoarelor (Alarin și bardsle lui în Grecia!) — Invaziunea (navălierea) Turcilor. — În toate rezboaiele acestea Grecia a fost pustiită și jăfuită. Nenumărate obiecte de artă au fost nimicite, altele duse de aci. Mai târziu chiar nici locuitorii indigeni n'au dat atenția cuvenită rămășițelor venerabile ale vechimii. Ei le-au folosit la zidiri, ear peste ruinele templelor, ale galeriilor și ale teatrelor, și-au zidit colibele lor murdare și sărăcicioase. (Va urma)

Varietăți

Onomastica Maestății Sale s'a sărbătorit în loc cu cuvenita pompă. În biserica catedrală a săvârșit doxologia O. D. Presbiter Ioan Buru de față fiind elevii dela toate școalele din loc dimpreună cu învățătorii și profesorii lor.

Prea Sântia Sa Domnul episcop diecezan *Nicolae Popea*, s'a reîntors Marți sara dela Băile Erculane la reședința Sa.

Sfințire de capelă. Duminecă în 12/25 Septembrie a. c. a avut loc sfințirea unei capele în cimiterul nou gr. or. rom. al comunei Vasiova prin d-l protopresbiter al Bocșei montane Măsim Popoviciu ca delegat al P. S. Sale episcopului din Caransebeș, azi-stat fiind de parohul local Coriolan Zuiac. Capela, carea

fiind mare și gingașă urcă suma de 5000 coroane și carea s'a zidit pe spesele m. st. Doame văduve Melania Stancoviciu întru amintirea neuitatului ei soț Iosif Stancoviciu, este proprietatea bisericii noastre gr. or. rom. din Vasiova, ear locul de sub capelă să servească de criptă familiară a defunctului. Primească m. st. Doamnă și pe această cale mulțămitele noastre. *Dimitrie Avram*, președintele com. parohial.

Mulțămită publică. Pentru edificarea mănăstirii din „Valea Godinova” au mai contribuit evlavioșii creștini, din Delinești: Emilia Manghiarly 10 cor., Iacobescu învățător 3 cor., Alexandru Bocșian 5 cor., Ana Iorgoviciu 3 cor., Petru Lepa 2 cor., dela mai mulți 5 cor. 40 fil. total 28 cor. 40 fil. Din Ghăbița: Barbora v-notar 1 cor., dela mai mulți 40 fil. Din Rugi: Aurel Doboșan notar cercual 5 cor. Ioan și Floarea 1 cor. Ion Androi 1 cor. Arseniu Juca jude 40 fil. Din Mehadia: Costa Dure preot 3 cor. Din Reșița montană: Iuliana Muntean 10 cor., Maria Muntean 10 cor. Din Vasiova: Elena Iova Șetiu 10 cor. Din Racovița, Vucova etc, cu ocaziunea sărbării Înălțării cinstitiei Cruci, Gligorie Diva conducătorul peregrinarilor din Silagiu, ne-au colectat 36 cor. 21 fil. Din Vranii: Familia Tămășel 20 cor., dela mai mulți evlavioși creștini 100 cor. 26 fil. Simion Lupița din Călnic 10 cor., din Fizeș: d-l învățător Simion Tomescu ne-a colectat dela mai mulți 30 cor. Tuturor acestor buni și evlavioși creștini le aducem cele mai profunde mulțămiri, bunul Dumnezeu să primească jertfa lor și să-i pomenească în împărăția sa. *Macarie Gușcă*, ierodiacon.

Societate de lectură a elevilor dela institutul ped-teol. din Arad s'a constituit în ședința dela 15/28 Sept. 1904 sub prezidiul Cuvioșiei Sale Domnului Director seminarial Roman R. Ciorogariu în modul următor: Prezident: Lazar Iacob, teolog c. III, Secretar: Petru Marșieu, teolog c. II, Notar: Aurel Borlea ped. c. IV, Bibliotecar: Miron Ciupa teolog c. II, Cassar: Nestor Blăga teolog c. I, Controlor: Petru Lupaș ped. c. III, Archivar (v. bibliotecar) Iosif Stepan ped. c. III; Comisiunea literară: Petru Popa teolog c. III, Aurel Ciorogariu teolog c. II, Octavian Albani teolog c. I, Teodor Mariș ped. c. IV, Petru Raica ped. c. III; Comisiunea muzicală: Mihail Cosma (v. prezident) teolog c. III, Romul Popa teolog c. II, Sever Papp teolog c. I, Nicolau Bir ped. c. IV, Iuliu Doboș ped. c. III; Comisiunea revizoară: Florian Goina teolog c. II, George Todan teolog c. I, Petru Toma ped. c. III.

Comunitatea de avere a fostului regiment confiniar romano-banatic Nr. 13 a trimis sub Nr. 731/C. 1904 oficiilor comunale următorul circular: Din partea Comunității de avere a fostului regiment confiniar romano-banatic Nr. 13. se vor distribui pentru anul școlar 1904/1905 la elevii a școalelor medii, adevă gimnaziu, școale reale, comerciale și preparandii, a școalelor militare, alte școale de specialitate și în deosebi acelorora, care frecventează academia de silvicul-

tură, ajutoare în bani, ceea-ce pe această cale se aduce la cunoștința tuturor interesaiilor. Ajutoarele se vor conferi numai la *fi săraci ai împăduririlor*, însă diligenți, cu progres bun în studii și cu purtare bună, cu acea observare, ca în gimnazii sau reale în prima linie acelorora se confere ajutor, care în fogaarea lor își exprimă dorința a căreia mai târziu academia de silvicultură. Cei-ce doresc să obțină vr'unul din aceste ajutoare sunt provocați, a-si subșterne petițiile lor timbrate în toată regula Comitetului comunității de avere până la 20 Octomvrie 1904 st. n. Rugările petenților au să fie instruate cu următoarele documente: 1. **Atestat școlar** din anul școl. 1903/1904 în original sau în copie legalizată, din care se va vedea progresul **fi-cărui**. 2. Certificat despre frecuentarea școlii în anul școlar curent. 3. Atestat despre averea mișcătoare și nemiscătoare a familiei și despre numărul membrilor aceleași, după formularul alăturat la acest concurs sub 1/. Se observă în fine că petițiile elevilor școlilor medii numai în cazul acela vor fi luate în considerațiune, dacă dovedesc că au absolvat două clase. Onoratul oficiu comunal este rugat a publica concursul de față în comună cu observarea, că petițiile intrate după termenul fixat mai sus, asemenea și petițiile acelor școlari, care nu vor fi instruate cu documentele specificate mai sus, nu se vor lua în considerațiune. Caransebeș, în 29 Septembrie 1904. **Comitetul Comunității de avere.**

Știri personale. D-l *Dr. Cain Bredicean* din Lugoj este numit asesor referent ordinar la senatul școlar al Consistorului arădan. — D-l *George Labonțin*, fiu al Caransebeșului, a fost promovat zilele aceste de doctor în științele juridice. — D-l *Trăian Ionașin*, învățator la școala noastră de aplicație, absolvând cursurile superioare de gimnastică din Budapesta, a prestat cu succes bun examenele de profesor de gimnastică pentru toate institutele din patrie.

Licitațiune minuendă

Pe baza decisului Ven. Consistor diecezan ddto 26 August 1903 Nr. 2822 ex 1903, se scrie licitațiune, minuendă pentru repararea bisericii din comuna **Iabuca**, protopresbiteratul Vârșetului, cu prețul de esclamare de 3980 coroane.

Reflectanții vor depune ca yadiu 10% din prețul de esclamare înainte de licitațiune.

Planul și specificațiunea de spese și măsuri se pot vedea la Oficiul parohial din Iabuca.

Licitațiunea se va ținea în 316 Octomvrie 1904 la 10 oare a. m. în școală.

Iabuca în 19 Septemvrie 1904.

Ioan Mităr
paroh, președinte

Savu Petroviciu
not. com. paroh.

Nr. 732 C. 1904.

Concurse

Comunitatea de avere a fostului regiment confoiar romano-banatic Nr. 13 având în vedere promovarea intereselor împăduririlor săi, a luat dispozițiunile

necesare pentru *continuarea cursului practic intru introducerea industriei de lemnărit.*

Cursul se va deschide la 1. Noemvrie 1904 în Caransebeș și va dura cinci luni, adică până în finea lui Martie 1905.

Comunitatea de avere dă spre scopul acesta, pentru 16 tineri lipsiți de mijloacele materiale, fii de ai împăduririlor, care doresc a primi instrucțiune în afacerea obiectelor industriale de lemn, de fiecare câte un ajutor de 16 coroane la lună, și le pune la dispoziție pe lângă instrucțiune grătită materialul și uneltele necesare pentru esercitarea în fabricatele numite.

Cei-ce doresc a se pregăti în industria de lemnărit și voesc să obțină ajutorul oferit au să se prezinte în persoană la comunitatea de avere în 31 Octomvrie st. n. a. c. la 9 oare n. a.

Se observă în fine că acei tineri, care, ca începători în decursul anului trecut s'au deprins în școala numită în lemnărit precum și aceia, care care prin atestate școlare arată că sunt deprinși în cetire și scriere, dacă la termenul amintit se prezintă la Comunitatea de avere, vor fi preferiți.

Din ședința comitetului Comunității de avere ținută la Caransebeș, le 29 Septembrie 1904.

Comitetul Comunității de avere.

Pentru întregirea postului de învățator la școala confesională gr. ort. română din **Doclin**, protopresbiteratul Bocșa-montană, se scrie concurs cu termen de 30 de zile de recurgere dela prima publicare pe lângă următoarele emolumente:

1. Salarul în bani gata 600 cor.
2. Pentru lemne pe sama învățatorului 60 cor., iar pentru lemnele de încălzit sala de învățământ 40 cor.
3. Pentru scripturistică 10 cor.
4. Pentru conferințe 10 cor.
5. Dela înmormântări unde va fi pofțit 1 cor.
6. Locuință liberă în edificiul școlii constătoare din 2 odăi, 1 cuină, 1 cămară.
7. Jumătate din grădina școlii și un juger de pamânt estravilan.

Alesul învățator este îndatorat pe lângă purtarea cantoratului în și afară de biserică, a purta și scripturistica în comitetul și sinodul parohial, și a compune șocoțile bisericesti și școlare, pentru care e remunerat cu 10 cor.

Pentru servițiile prestate înainte de ocuparea acestui post, comuna bis. nu acoardă alesului nici un fel de emolument de cât, cele indicate aici.

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și așterne petițiunile intruate conform normelor din vigoare în termenul deschis la Oficiul protopresbiteratul gr. ort. a trăctului Bocșa-montană.

Tot odată se observă, că cei ce posed mai puțin de 4 clase civile, reale ori gimnaziale, nu pot recurge la postul învățătoresc din comuna noastră Doclin.

Dintre recurenți vor fi preferiți aceia cari sunt verzați și în muzica vocală.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică; dar nici de cum în ziua de alegere.

Declin, din ședința comitetului parohial ținută la 3/16 Septembrie 1904.

Todor Șandru

preș. com. par.

Iosif Ivan

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Macsim Popoviciu* protopresbiter

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistor diecezan ddtto 22 Martie a. c. Nr. 4199 B. se escrie concurs pentru întregirea postului de preot în parohia de clasa a III din comuna **Mutnicul-mic** cu filia Dragsinești, protopresbiteratul Făgetului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“

Dotățiunea.

1. O sesiune parohială constatătoare din 32 jugere
2. Un intravilan (fără de casă parohială.)
3. Stola uzuată.
4. Birul parohial dela 100 case.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele lor, instruate conform Stat. org. și regulamentului pentru parohii, comitetului parohial prin Prea On. Oficiu protopresbiter al Făgetului.

Dela recurenți se cere a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sânta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie pe lângă prealabila încuviințare a Prea On. Domn Protopresbiter, dar nici decum în ziua de alegere.

Mutnicul-mic din ședința comitetului parohial ținută la 13 Iunie 1904.

3—3 [50]

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, protopresbiter tractual.

Prin această subșcrisul comitet parohial escrie concurs pentru ocuparea postului de învățător la școala confesionala gr. ort. rom. din **Goruiă**, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“, cu următoarele emolumentemte:

1. În bani gata 600 cor.
2. 32 m. lemne (16 m. pentru învățător și 16 m. pentru sala de propunere) aduse de comuna biserică la cortelul învățătoresc în valoare de 106 cor
3. Pentru adunarea generală a Reuniunii inv. 30 cor.
4. Pentru participarea la conferința inv. 28 cor.
5. Pentru scripturistica școlară 10 cor.
6. Dela înmormântări unde va fi poftit 80 fil.
7. 2 jugere de pământ de pășune, având alesul învățător a plăti dările recerute.
8. Cortel cu 3 chilii, cuină, cămară și grajd cu o grădină intravilan de 400 stângeni patrați.
9. Pentru purtarea agendelor comitetului și șinodului parohial, precum și pentru facerea socoților bisericesti și școlare de cult 50 cor.

Alesul învățător e îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică și a instrua tinerimea școlară în cântarea biserică și a conduce corul bisericesc. Are se fie cantor bun și se priceapă instrumente muzicale.

Pentru serviciile prestate în alte comune, comuna biserică nu acordă nici un emolument.

Recurenții au a-și subșterne recursele lor Prea On. Oficiu Protopresbiter al din Orarița-montană, fiind adresate comitetului parohial din Goruiă. Concurenții au a se prezenta cu încuviințarea protopresbiterului concerninte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sta biserică.

Din ședința comitetului parohial ținută în 8/21 August 1904.

3—3 [48]

Mateiu Popoviciu m. p. **Ioan Frențiu m. p.**

preș. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor diecezan de ddtto 31 Iulie a. c. Nr. 2627 B ex 1904 se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan la parohia de clasa III-a din **Ciorda**, dieceza Caransebeșului, protopresb. Bisericii Albe, pe lângă neputinciosul preot Nicolae Otonoga cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecesană.

Emolumentele:

1. 1/2 din sesiunile parohială constatătoare din 32 jugere pământ.
2. un intravilan de 600 stâng. fără casa parohială de prezinte.
3. 1/3 din toate venitele ștolare uzuate.
4. 1/3 din o grădina „vârșăria“ de 200□ st.
5. estravilan de 200□ st.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisati aș trimite recursele lor instruate conform regulamentelor pentru parohii adresate comitetului parohial, prin Oficiul protopresbiter al Bisericii Albe, în Iam.

Tot odată sunt poftiti a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sft. biserică spre aș arăta dexteritatea în cântare și oratorie însă numai cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, dar nici cum în ziua de alegere.

Ciorda din ședința comitetului parohial ținută la 22 August 1904.

3—3 [49]

Nicolae Otonoga m. p. **Meilă Moise m. p.**

preot.

președinte.

Aurel Novac m. p.

not. com.

În conțelegere cu mine: *Filip Adam* protopresbiter.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesionala gr. ort. rom. din **Hitiăș** se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Foaia Diecesana.

Dotățiunea acestui post este:

1. În bani gata 300 cor.
2. 11 Hct. 38 1/2 Ltr. grâu în preț de cor. 133.20
3. 11 Hct 38 1/2 Ltr. cucuruz în preț de cor. 72.88
4. 5⁴⁸⁹/₁₆₀₀ pământ arator care dă cor. 157.50
5. 10 mtr. lemne pentru învățător adusa acasă 41 cor.

6. Pentru participare la conferență 16 cor.

7. Pentru scripturistica 10 cor.

8. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 fil.

9. Cortel liber cu 2 chilli podite, culina pentru iarnă și vară, grajd, șopru, grădină în- și extravilană.

Alesul învățator e îndatorat a purta cantoralul în și afară de biserică, a instrui tinerele scolare în cântarea bisericească, a purta scripturistica comitetului și sinodului parohial și a conduce corul înființând.

Pentru serviciile prestate în alte comune, comuna noastră bisericească nu acorda nici un emolument.

Recurenții să substearnă recursul lor Prea On. Oficiu protopresbiteral din Buziaș adresat fiind comitetului parohial din Hitiș și sunt poftiți a se prezenta în o duminică sau sâmbătoare în sta biserică, — nu însă în ziua de alegere, — spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Hitiș din sedința comitetului parohial ținută la 11. Iulie 1904. 2—3 [51]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Ioan Pepa, protopresbiter.

Din partea subscrisului comitet parohial se escrie concurs pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. ort. română din Găvoșdia (tractuș protopresbiteral Lugoj) cu termen de recurgere până în 30 ze zile dela primă publicare în „Foaia Diecezană.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

Salar anual în bani 600 corone.

Paușal de lemne pentru învățătoriu 80 cor.

Paușal de lemne pentru școală 60 cor.

Scripturistica învățătorului 20 cor.

Pentru conferințe și adunare 30 cor.

Dela înmormântări unde va fi poftit 1 (una) cor.

Pentru curățirea școlii 24 cor.

Cortel liber cu 2 chilli tindă, cămară, grajd și grădină de legumi de un juger și trei jugere de pământ estravilan.

Învățătorul ales este îndatorat a purta și cantoralul în și afară de biserică, a instrui scolarii în cântările rituale, a compune socoțile bisericești și școlare, și a purta agendele notariale ale comitetului și sinodului parohial fără altă remunerațiune.

Dela recurenți se recere a avea testimoniu de calificatiune învățătorescă cu calcul general cel puțin „bun“, și se vor preferi aceia, cari posed cunoștința muzicii vocale și instrumentale cu scopul de a conduce și a instrui corul vocal al reuniunii de cetire și cântări deja ezistent.

Pentru serviciile prestate în alte comune, comuna noastră bisericească nu acordă nici un favor cu privire la quinquenale.

În fine recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre o duminică sau sâmbătoare în sta biserică (însă cu știrea Prea On. Domn protopresbiter tractual) spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Recursele ajustate cu cele de lipsă și adresate comitetului parohial, sunt a-se substerne Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. ort. român din Lugoj.

Dat din sedința comitetului parohial ținută la 26. August 1904. 2—3 [52]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Oficiul protopresbiteral.

În Librăria diecezană din Caransebeș se primește un

Învățăcel

din familie bună și care are cel puțin 3 clase gimnaziale ori civile.

Administrația

Librăriei și Tipografiei diecezane.

Caransebeș.

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei seci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei reumatismului, recelelor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgârciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosese și la curățirea sângelui. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum, palpitarea de inimă, ameteli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandeză **Laxbonbons** zacharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 1 cor.

Chimicale, drogă, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri ruscice, Parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mâni. Articoli cosmetice, oleu pentru păr, Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav, Ori ce fel de articlu din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

4—10 [47]

Cornel Demeter,

apotecar, în Szászváros piața școlii Nr. 45